

2. National classifier of the Republic of Belarus «Classes». Resolution of the Ministry of labor and social protection of the Republic of Belarus dated 24.07.2017 № 33. Expert [Electronic resource] ALS «Expertcenter», National. legal information center. REP. Belarus. Minsk, 2019.

3. About the statement of Regulations on Sectoral Council of qualifications the resolution of the Ministry of labour and social protection of Republic of Belarus of 28.07.2017 № 36. Expert [Electronic resource] ALS «Expertcenter», National. legal information center. REP. Belarus. Minsk, 2019.

4. On approval of guidelines for the development of professional standards. Resolution of the Ministry of labour and social protection of the Republic of Belarus of 28.07.2017 № 37. Expert [Electronic resource] ALS «Expertcenter», National. legal information center. REP. Belarus. Minsk, 2019.

5. About modification and additions in resolutions of the Ministry of labour and social protection of Republic of Belarus of March 30, 2004 № 34 and of January 2, 2012 № 1. Resolution of the Ministry of labour and social protection of 28.11.2016 № 69. Expert [Electronic resource] ALS «Expertcenter», National. legal information center. REP. Belarus. Minsk, 2019.

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Миронова Татьяна Николаевна, кандидат экономических наук, доцент.

Научно-исследовательский институт труда Министерства труда и социальной защиты Республики Беларусь.
проспект Победителей, 23, корп. 2, 220004, Минск, Республика Беларусь
e-mail: instlab@tut.by

Алексеев Лилия Феликсовна, кандидат экономических наук.

Научно-исследовательский институт труда Министерства труда и социальной защиты Республики Беларусь.
проспект Победителей, 23, корп. 2, 220004, Минск, Республика Беларусь
e-mail: instlab@tut.by

DATE ABOUT THE AUTHORS

Mironova Tatiana Nikolaevna, candidate of economic sciences, associate Professor

Research Institute of Labor of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Belarus
Pobediteley Avenue, 23, Bldg. 2, 220004, Minsk, Republic of Belarus
e-mail: instlab@tut.by

Alekseenko Liliya Feliksovna, candidate of economic sciences

Research Institute of Labor of the Ministry of Labor and Social Protection of the Republic of Belarus
Pobediteley Avenue, 23, Bldg. 2, 220004, Minsk, Republic of Belarus
e-mail: instlab@tut.by

УДК 3059(477):[004:008

ГЕНДЕРНІ МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПОСТУПУ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЦИВІЛІЗАЦІЮ

Шимченко Л. А.

Котляр Н. Р.

Предметом дослідження є процеси становлення інформаційної цивілізації та можливості українського жіноцтва в новостворених умовах.

Метою написання статті є дослідження гендерних особливостей, що проявилися в умовах українського новотехнологічного поступу.

Завдання дослідження. Розглянути особливості світових змін в умовах Четвертої промислової революції; дослідити різні прояви можливостей участі у інформаційно-технологічних змінах, акцентуючи увагу на жіночій складовій; вивчити рівень інноваційної можливості українського жіноцтва; простежити особливості жіночої підприємницької можливості; визначити рівень жіночих можливостей через політичну складову.

Методи дослідження. У процесі написання статті були використані: пошуковий метод, логічного узагальнення та порівняння, метод синтезу.

Методологічною основою роботи послужили Закони України, інші нормативні акти, друковані періодичні видання, наукові інформаційні джерела, і, передусім, Інтернет-ресурси.

Результати роботи. З'ясовано, що світові зміни пов'язані з масовим застосуванням цифрових технологій. Проаналізовано гендерні особливості в умовах інформаційно-технологічних змін та вказано на активізацію жіночої участі в ІТ-індустрії; досліджено інноваційні можливості українського жіноцтва та акцентовано увагу на успішності жіночої підприємницької діяльності. Вказано на необхідності активнішої участі українських жінок в політиці задля забезпечення більш успішного розвитку держави в нових технологічних умовах.

Галузь застосування результатів. Отримані результати дослідження можуть використовуватися у викладацькій діяльності.

Висновки. По становищу жінки в суспільстві визначають рівень його цивілізованості. Проведене дослідження дає можливість констатувати, що Україна надзвичайно повільно проводить новотехнологічні зміни, великої уваги щодо використання можливостей жінок у цивілізаційних змінах не приділяє. Самостійний рух жінок до нового соціально-економічного розвитку має певні досягнення (в сфері програмування, підприємництва, управління, освіти та науки), а для їх примноження необхідним стає і активізація в політичній сфері, і акцентування уваги на самостійному інноваційному становленні.

Ключові слова. Гендер, інформаційна цивілізація, програмування, підприємництво, бізнес, IT-індустрія, менеджмент.

ГЕНДЕРНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ УКРАИНСКОГО ВХОЖДЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННУЮ ЦИВИЛИЗАЦИЮ

Шимченко Л. А.
Котляр Н. Р.

Предметом исследования являются процессы становления информационной цивилизации и возможности украинских женщин в новосозданных условиях.

Целью написания статьи является исследование гендерных особенностей, проявившихся в условиях украинского новотехнологического развития.

Задачи исследования. Рассмотреть особенности мировых изменений в условиях Четвёртой промышленной революции; исследовать различные проявления возможностей участия в информационно-технологических изменениях, акцентируя внимание на женской составляющей; изучить уровень инновационной возможности украинских женщин; проследить особенности женской предпринимательской возможности; определить уровень женских возможностей через политическую составляющую.

Методы исследования. В процессе написания статьи были использованы: поисковый метод, логического обобщения и сравнения, метод синтеза.

Методологической основой работы послужили Законы Украины, другие нормативные акты, печатные периодические издания, научные информационные источники, и, прежде всего, Интернет-ресурсы.

Результаты работы. Установлено, что мировые изменения связаны с массовым применением цифровых технологий. Проанализированы гендерные особенности в условиях информационно-технологических изменений и указано на активизацию женского участия в IT-индустрии; исследованы инновационные возможности украинских женщин и акцентировано внимание на успешности женской предпринимательской деятельности. Указано на необходимость более активного участия украинских женщин в политике для обеспечения более успешного развития государства в новых технологических условиях.

Область применения результатов. Полученные результаты исследования могут использоваться в преподавательской деятельности.

Выводы. По положению женщины в обществе определяют уровень его цивилизованности. Проведённое исследование позволяет констатировать, что Украина очень медленно проводит новотехнологические изменения, большого внимания по использованию возможностей женщин в цивилизационных изменениях не уделяет. Самостоятельное движение женщин к новому социально-экономическому развитию имеет определенные достижения (в области программирования, предпринимательства, управления, образования и науки), а для их приумножения необходимым становится и активизация в политической сфере, и акцентирование внимания на самостоятельном инновационном становлении.

Ключевые слова. Гендер, информационная цивилизация, программирование, предпринимательство, бизнес, IT-индустрия, менеджмент.

GENDER CAPABILITIES OF UKRAINIAN PROGRESS IN INFORMATION CIVILIZATION

Shimchenko L. A.
Kotlyar N. R.

The subject of research is the processes of information civilization development and the capabilities of Ukrainian women's in the newly created conditions.

The goal of research is to study the gender peculiarities manifested in the conditions of Ukrainian new technological advancement.

The research target is to consider the peculiarities of global changes in the conditions of the Fourth Industrial Revolution; to study various manifestations of opportunities for participation in information and technological changes focusing on the female component; to study the level of innovative capabilities of Ukrainian women; to research the features of female entrepreneurship; to determine the level of women's capabilities through the political component.

Research methods. In the process of the study, the following research methods were used: search method, logical generalization and comparison, the method of synthesis.

Methodological basis of research was the Laws of Ukraine, other regulations, published periodicals, scientific information sources and Internet resources.

The results of work. It has been found that global changes are associated with massive applying digital technologies. The gender features in the conditions of information and technological changes are analyzed and an active women's participation in the IT industry is shown; the innovative capabilities of Ukrainian women has been studied and focusing the attention on the success of women entrepreneurship work. The need for more active participation of Ukrainian women in politics in order to ensure a more successful development of the state in the new technological conditions has been highlighted.

The field of application of results. The results of this research can be used by teachers in the teaching.

Conclusions. The level of civilization is determined by the status of women in society. The study states that Ukraine improves new technological changes very slowly and less attention is paid to women's capabilities in civilizational changes. Independent movement of women has certain achievements in the new socio-economic development (in the field of programming, entrepreneurship, management, education and science), and in order to their increase are becoming necessary activation in the political sphere and the emphasis on independent innovation.

Key words: Gender, information civilization, programming, entrepreneurship, business, IT industry, management.

Постановка проблеми. Технології завжди змінюють форми й способи життя людей, перебудовуючи при цьому розвиток не лише окремих держав, а й світопорядок. Четверта промислова революція з її роботизацією, біокібернетизацією, штучним інтелектом, нанотехнологіями, біотехнологіями забезпечила можливість нового економічного моделювання та сприяла значним змінам у світопорядку, що сформувався після завершення другої світової війни. Зміни є настільки вражаючими, що прогресивна частина людства заговорила про поетапний перехід до інформаційної цивілізації. Передбачити наслідки такого переходу важко, але в цьому процесі Україна повинна бути не лише готовою до змін, а й робити все можливе, щоб задавати тон цьому переходу, бути в даному процесі активним суб'єктом.

Спостерігаючи в останній період лише за «озвученими» технологічними змінами, помічена тенденція – зростання участі жінок в цих перетвореннях: і як винахідники, і як розробники, і як ті, що одними з перших вдаються до застосування інновацій. Отже, є поле для дослідження цього феномену, що й стало нашим завданням на найближчий період. Напрямок дослідження є і актуальним, і цікавим, особливо для молоді, як основного учасника нових технологічних реалізацій.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз особливості статусу жінок у різних сферах життєдіяльності українського суспільства представлений сьогодні багатьма дослідниками. Проблеми становища жінки в процесі розбудови інформаційної цивілізації в українських умовах розглядаються такими авторами як О. Балакірева, В.Довженко, І. Демченко, Т. Журженко, О. Забужко, О. Іващенко, К. Карпенко, А. Лантух, В. Лапшина, Є. Лібанова, О. Луценко, О. Макарова, І. Мироненко, С.Оксамитна, В. Онікієнко, С. Павличко, О. Пішуліна, М. Рубчак, Л.Смоляр, В.Суковата, В. Фесенко, Ю. Якубова, О. Яременко та інші. Поряд з розмаїтістю та численністю опублікованих праць з гендерної проблематики, спостерігається відсутність фундаментальних робіт, у яких був би представлений цілісний соціологічний аналіз різних аспектів статусу жінки в розбудові інформаційної економіки, як моделі розвитку майбутнього України. Виокремлюємо, що важливість досягнення гендерної рівності як соціально-правової цінності ще не стала імперативом вітчизняного політико-правового мислення, не знайшла широкого відображення у науковому дискурсі в сучасній Україні. Водночас для певного кола науковців, державних службовців, активістів неурядових організацій це поняття є не просто науковою категорією, але змістом діяльності та буття.

Метою написання статті є дослідження гендерних особливостей, що проявилися в умовах українського новотехнологічного поступу.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах стрімкого входження світу в простір Четвертої промислової революції, функціонування держав повністю стало залежати від стану їх інформаційної сфери. Глобальна проблема «цифрового розподілу» фактично призвела до виникнення нових соціально-політичних розмежувань, поділу держав світу та окремих фізичних осіб на «інформаційно-багатих» та «інформаційно-бідних», що, в свою чергу, значною мірою визначило міжнародний імідж, соціально-економічний розвиток, можливості демократичних процесів, інвестиційну привабливість, конкурентоздатність тощо. Проблема потребувала вирішення і тому в грудні 2003 року прозвучала на вищому міждержавному рівні у рамках проведення I стадії Всесвітнього Саміту з питань Інформаційного Суспільства [6]. Лідери 161 держави світу підписали два стратегічних документи «Декларацію принципів» та «План дій», котрі визначили напрями подальшого розвитку інформаційного суспільства на всіх рівнях.

Не маючи достатнього теоретичного підґрунтя щодо розвитку нового типу суспільства, і фактично вже перебуваючи у ньому, людство зробило успішну спробу разом вирішити питання стратегії розвитку світу в цілому та кожної країни зокрема. Проаналізувавши та систематизувавши питання, що виникають у різних країнах світу, поділивши проблеми на відповідні рівні та способи їх вирішення і, намагаючись віднайти шляхи подолання викликів суспільству нового часу, було рекомендовано всім країнам світу: розробити та поетапно реалізовувати національні стратегії розвитку інформаційного суспільства, провести реформи у політичній, економічній та соціальній сферах, базуючись на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних знань та інформації, як найважливішого ресурсу життєдіяльності суспільства XXI століття.

Реформування економічного, гуманітарного, мас-медійного, культурологічного, освітнього та наукового просторів супроводжується перекодуванням традицій, суспільної свідомості, економічної зайнятості. Величезна маса людей переклюкається зі сфери виробництва промислової та сільськогосподарської продукції у сферу

виробництва й розповсюдження інформації. Відповідно виникає особлива інформаційна економіка, де виділяються два сектори: перший – виробляє інформаційні продукти і комунікаційні послуги для безпосереднього споживання, другий – поширює ці продукти. Інформаційне суспільство демонструє такий рівень розвитку, коли інформаційний сектор економіки виходить на перше місце по числу зайнятих у ньому працівників.

Робота програміста, що утвердилась лише в другій половині ХХ століття, довгі роки вважалася не жіночою. Але вже сьогодні в деяких країнах жінки–айтішники заробляють більше за чоловіків. За даними журналу «Форбс» кількість жінок–ІТішниць в найбільших компаніях України, які розробляють програмне забезпечення, останніми роками зростає і становить в середньому 17–20%, в той час як в США цей показник сягає 25% відсотків. Правда, показник представленості жінок в ІТ–індустрії нетехнічного характеру в Україні сягає 34%. Вважається, що жінки–програмісти більш відповідально підходять до роботи і менше допускають помилок. Перша програма для обчислювальної машини була зроблена саме жінкою, Адою Лавлейс, донькою лорда Байрона [4].

В Україні станом на кінець 2017 р. працювало майже 100 тис. ІТ–фахівців, які генерують дохід, що, за різними підрахунками, становить від 2 млрд. дол. (Національний банк України) до 3,6 млрд. дол. (Світовий банк). Індустрія пропонує сервіси та виробництва з різним значенням доданої вартості, зокрема найсучасніші кластери, орієнтовані на технології четвертої хвилі, а також охоплює увесь життєвий цикл розробки програмного забезпечення (ПЗ). ІТ сектор є й одним із найбільш привабливих роботодавців в Україні – за оцінками експертів, капіталізація 10 найбільших українських ІТ–компаній станом на 2017 рік перевищувала 4 млрд. дол. (з перспективою зростання до 6 млрд. у 2020 р.), а заробітна плата в галузі ІТ в 5 разів вища за середню в країні. При цьому високий рівень оплати зберігається не лише в столиці, а й у регіонах, де працює 56 % спеціалістів, і це є суттєвим фактором регіонального розвитку. Такому зростанню показників виробництва ІКТ та експорту ІТ–послуг сприяв м'який режим оподаткування і прогресивні зміни в законодавстві, які відбулися після 2015р. [1, 212–215 с.].

Для жінки входження в інформаційний світ є явищем багатовекторним: і як можливість самореалізації, і як високопродуктивна робоча сила, і як носій нової інформаційної культури, здатної формувати новий стратегічний ресурс інформаційної економіки – знання як в собі, так і через передачу їх своїм дітям. Необхідність новизни, як гарантії безпечності життя її дітей, жінка відчуває більш раніше на інтуїтивному рівні і починає діяти, інколи навіть на підсвідомому рівні. Крім того, будучи тісніше пов'язаною з дитиною, жінка є більш творчою, здатною до імпрровізації, до інноваційності заради та в ім'я власних дітей – якраз ці якості, на думку М. Кастельса, є серцевиною розвитку й поширення інформаційного суспільства [8, с.29].

Серед випускників українських університетів, політехнічних інститутів, де щороку випускають лише 15,5 тис. ІТ–фахівців, 12% – жінки. [5]. Не позбавлена жіночої присутності і «Кремнієва долина» України – відкритий навесні 2017 року інноваційний парк, що об'єднав освітні майданчики, інноваційні стартапи та креативні компанії. Сьогодні на території UNIT.City працює 2 бізнес–кампуси, коворкінг Chasopys.UNIT, 7 акселераторів, 2 інвестиційних фонди, 3 лабораторії та найінноваційніша школа програмування в Україні – UNIT.Factory [11].

Отже, інформаційна цивілізація щоденно проявляється все новими формами і жіноча присутність в ній стає все яскравішою. Нова модель розвитку, що пов'язується з антропосоціоцентристською основою, де функцію енергетичного начала перебирає на себе людина, творча особистість, її нескінченне прагнення до нового, все більше стирає грань між «чоловічим» і «жіночим» у вибудовуванні економіки, політичних та соціально–культурних відносин. Основою основ стає результат, незалежно з допомогою кого він досягнутий – жінки чи чоловіка.

При економічному, наприклад, моделюванні, коли енергетичний потенціал системно уніфікованої економіки фактично досяг межі своїх можливостей то, на думку багатьох вчених, за рахунок свободи вибору людини, на основі не використовуваної енергетики людини, пов'язаної з простором індивідуального, забезпечується утворення можливостей новизни. Енергетику людини в свій час В. Вернадський називав консолідуючою основою ноосфери, що реалізується як геологічна сила, як енергія науки, людської культури, як креативність. Завдяки розуму і свідомості людина вдається до конструювання реальності на інноваційній основі з домінуючим началом творчості. В цій конструкції в певний спосіб кожен приймає безпосередню участь через, самоутверджуючи особистість, реалізуючи власне «я», що в економічних процесах проявиться через інновації як в економіці виробництва товарів, так і в економіці людини.

Простежуючи лише інноваційні досягнення жінок–дослідниць в Україні за останні роки, можна вказати на їх не малу кількість: Л.М. Самохіна (кандидат біологічних наук, завідувач відділу біохімічних, радіо–імунологічних та імуноферментних методів дослідження інституту терапії НАМН України – 2002 р.), Н.О. Козировська та В.В. Негруцька (винахід «Біопрепарат для живлення та захисту рослин «КЛЕПС» з Інституту молекулярної біології і генетики НАН України – 2003 р.), Л.І. Федоренкова, І.М. Спиридонова, С.Б. Піляєва («Спосіб борування алюмінію та його сплавів» з ДНУ – 2004 р.), М.В. Цебенко, В.Г.Резанова, І.О. Цебенко («Термопластична формувальна композиція для отримання синтетичних волокон – 2005 р»), С.В. Прилуцька, А.П. Бурлака, Ю.І.Прилуцький («Застосування не модифікованих фулеренів C60 як протипухлинних агентів у терапії злоякісних новоутворень» – 2012 р) тощо. Безумовно, що винахідницька діяльність жінок є значно ширшою, ніж про це свідчать видані патенти, адже жінки не завжди мають змогу патентувати самі свої винаходи – не завжди можна добитись рівноправного правового становища в процесах патентування.

Фіналістками Премії «Для жінок у науці – 2018» в Україні стали: Байляк Марія Михайлівна, кандидат біологічних наук, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; Ванєєва Олена

Олександрівна, кандидат фізико–математичних наук, Інститут математики НАН України; Думич Тетяна Ігорівна, кандидат біологічних наук, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького; Касаткіна Людмила Олександрівна, кандидат біологічних наук, Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України; Копач Ольга Володимирівна, кандидат біологічних наук, Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України; Крупка Оксана Михайлівна, кандидат хімічних наук, Київський Національний університет ім. Т. Шевченка; Лук'яненко Тетяна Вікторівна, доктор хімічних наук, Державний вищий навчальний заклад «Український державний хіміко–технологічний університет»; Поліщук Оксана Григорівна, кандидат фізико–математичних наук, Інститут ядерних досліджень; Саяпіна Ольга Ярославівна, кандидат біологічних наук, Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Щербань Наталія Дмитрівна, кандидат хімічних наук, Інститут фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського НАН України [12].

Високий освітній рівень українського жіноцтва (серед жінок 39,1 % мають повну вищу, базову вищу або неповну вищу освіту, серед чоловіків такий рівень освіти мають 31,4 %) створює умови для жіночого підприємництва. Так, самозайнятими в цьому році були: 51,7 % жінок і 48,3 % чоловіків [3].

Дослідження щодо рівня прилучення українських жінок до сфери малого бізнесу проводяться не системно, тому лише з обмеженої інформації ми бачимо, що контрольованих жінками підприємств утричі менше, ніж контрольованих чоловіками, що переважною кількістю великих підприємств керують чоловіки, що жінки керують четвертою частиною малого бізнесу (26 %), але тільки шостою середнього (15 %) та шостою – великого бізнесу (14%)[10, с. 121–122]. Також дослідження українських вчених показують, що жінки розпочинають підприємництво як індивідуальну самозайнятість, рідше – як відокремлення від державних чи приватизованих державних підприємств. Цікавим є факт, що соціалізація жінок є ранньою, в порівнянні з чоловіками, до 25 років, а в період 25–39 років спадає за рахунок виконання репродуктивних та сімейних функцій. У віковий період 39–54 років підприємницька активність жінок збільшується, що свідчить про потенційно великі резерви працездатності жінок та про велику потребу українського жіноцтва у самореалізації.

Жінки України переважно займаються підприємництвом у сфері торгівлі (40% підприємств, контрольованих жінками), у сфері послуг (27 %), у виробництві та аграрному секторі (21%). Найбільшим резервом підприємницької зайнятості жінок є напрямок громадського харчування (зайнятість становить лише 5%). Найменше охоплення жінками–підприємцями сфери транспорту, будівництва, зв'язку.

Позитивним, на наш погляд, є те, що в «жіночому бізнесі» переважає більш «м'яка» кадрова стратегія: менше скорочень та відправлень у неоплачувані відпустки; виплата зарплати навіть при неповній зайнятості; застосування більш гнучкого погодинного робочого навантаження з відповідною оплатою; перевага в робочій силі надається жінкам; більша вірогідність оплати декретних відпусток.

До переваг «жіночого бізнесу» доречно віднести: «командну» стратегію – десятиліттями працюють жінки і їх діти; ретельне ставлення до звітності і тому успішність в проходженні всіх перевірок; розвиненість інтуїції та мобільність і тому швидша адаптація до змін на ринку; схильність до вступу в асоціації підприємців або у профспілки і, відповідно, більша гарантованість захисту та швидша просвітницька інформованість; в порівнянні з чоловіками більша законослухняність і належність в оформленні трудових відносин; жорстка конкуренція з «чоловічим підприємництвом» і тому активніше використання різноманітної корисної інформації через безперервний навчальний процес без відриву від виробництва. Всі ці та інші аргументи переконують в тому, що сфера «жіночого бізнесу» є вагомим і більш якісним кроком у розбудові інформаційної економіки, а тяготіння до згуртування у асоціації та профспілки, готовність до постійного підвищення свого фахового рівня через різнопланову інформаційно–освітню мережу є суттєвим кроком до сформування інформаційного суспільства.

Отже, гендерну рівність потрібно вважати важливою складовою сучасного суспільства, яке прагне бути демократичним і достойно та швидшими темпами будувати інформаційну економіку. Гендерна рівність вимагає реалізації принципу соціальної справедливості у всіх сферах діяльності і в підприємстві зокрема. Гендерний паритет нині не є примхою – якщо в 90–х роках XIX століття лише 34,8 % населення підтримували ідею про жінок–керівників, на початку XX століття – 70, 2 %, а в 2005 році при соціологічному опитуванні 2/3 населення висловились за гендерну рівність [9, С. 135–140]. Він став наслідком сучасних технологічних змін, завдяки яким соціальний статус особистості став визначатись її реальними успіхами, а якість життя людини все менше залежить від статевих статусів, віку чи здоров'я. Люди стають більш вільними від класу, верстви, сім'ї, від зумовленого статтю становища чоловіка і жінки [7, с. 247].

Завдяки інформаційно–інноваційним перетворенням відбувається відхід від стереотипів «соціальних ролей» і акцентується увага на індивідуалізації можливостей завдяки використанню так званого соціального потенціалу:

1) соціального ресурсу – матеріального ресурсу, рівня знань, рівня засвоєної професійної майстерності та відповідного рівня культури;

2) готовності дані ресурси освоювати, примножувати як цінність і відтворювати їх при особистій та суспільній потребі;

3) ціннісних орієнтацій і рівня їх домагань через механізм впливу на своє життя.

Як влучно вказано Клаусом Швабом, засновником та головою Всесвітнього економічного форуму в Давосі в 2018 році, що світ рухається від епохи капіталізму до епохи «талантризму», що конкурентоспроможність на національному та бізнесовому рівнях буде вирішена, як ніколи, інноваційними можливостями країни чи компанії. Виграють ті, хто зможе успішно інтегрувати жінок у ці процеси [2].

Для епохи «талантизму» якраз і стає характерним відхід від стереотипів «соціальних ролей» та акцентування уваги на індивідуалізації можливостей. Фаховість, бажання самореалізації, вміння працювати в команді, дотримання норм корпоративної культури, постійний професійний ріст, праця на результат – це ті головні риси працюючої людини інформаційної епохи, де різниця по статі не відчутна.

Традиційні розподіли суспільних ролей повинні змінитись у суспільстві, яке орієнтоване на європейські засади сучасного існування. Роль жінки в такому суспільстві не може обмежуватися лише роллю «берегині» і, на нашу думку, це тому, що чоловік у європейській Україні повинен, відмовившись від історичної ролі «воїна», дорости і до статусу Батька як для конкретної дитини, так і для нації.

На превеликий жаль, поняття чоловік–Батько, на відміну від жінки–Матері, і досі не функціонує в українській культурі. Це проблема, породжена ситуаційністю української історії, коли чоловіки–керівники провалювали можливості самостійного розвитку держави, десь і за когось воюючи, а всі тяготи виживання, збереження національної пам'яті та передання нащадкам історичного коду українства з успіхом перебирали на себе жінки. І сьогодні, знову й знову відтворюється ситуація виживання, заданості суспільства на неконструктивну дію, яка не потребує реального співробітництва статей у копткій повсякденній роботі зі створення справді нового українського світу.

Якщо ми навчилися виживати, то можливо варто якраз це вміння взяти в даний момент за основу і, довіривши цю функцію тим, хто традиційно це робив – жінкам, стабілізувати ситуацію, дати можливість не просто вижити. Потрібен проект приходу жінок в українську політику як спосіб реального повороту суспільства на істинний шлях, тобто шлях до створення людиноцентричного, розвинутого, стабільного сучасного суспільства. Має значення не сама фізична наявність жінки в найвищих ешелонах влади, а те, які ідеї реалізуються в життя через її представництво там. Взагалі ж, простежується пряма кореляція між розвиненістю і стабільністю країни, і представництвом в її владних структурах жіноцтва. Можна стверджувати: світовий досвід показує, що жінки можуть бути професіоналами–політиками найвищого ґатунку. Це ще одна особливість жіночої ролі в формуванні нової інформаційної цивілізації.

Висновки. По становищу жінки в суспільстві визначають рівень його цивілізованості. Проведене дослідження дає можливість констатувати, що Україна надзвичайно повільно проводить новотехнологічні зміни, великої уваги щодо використання можливостей жінок у цивілізаційних змінах не приділяє. Самостійний рух жінок до нового соціально–економічного розвитку має певні досягнення (в сфері програмування, підприємництва, управління, освіти та науки), а для їх примноження необхідним стає і активізація в політичній сфері, і акцентування уваги на самостійному інноваційному становленні.

Список використаних джерел

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році». К. : НІСД, 2018. 688 с.
2. Вольвач Я. Жінки вперше очолили дискусії в Давосі: про що вони говорили? URL: <https://povaha.org.ua/zhinky-vpershe-ocholyly-dyskusiji-v-davosi-pro-scho-vony-hovoryly/> (дата звернення: 8.01.2019).
3. Гендерна статистика, 2009. URL: <http://dhrp.org.ua/uk/publikatsii/124-henderna-statystyka-ukrainy-suchasnyi-stan-problemy-napriamky-vdoskonalennia> (дата звернення: 10.01.2019).
4. Державна служба зайнятості. URL: http://www.dcz.gov.ua/ode/control/uk/publish/article.jsessionid=BD9115749ECA1325B4D0945729AA10F2?art_id=17353&cat_id=1050477 (дата звернення: 2.01.2018).
5. Зростання дефіциту IT–фахівців у світі – стимул нарощувати їх підготовку в Україні. URL: <http://news.finance.ua/ua/~1/2014/01/13/316559> (дата звернення: 4.01.2019).
6. Інформаційне суспільство. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=6&language=uk> (дата звернення: 20.12.2018).
7. Ионин Л. Г. Культура и социальная структура. Социология культуры. М., 1998. С. 229–259.
8. Кастельс М. Информационная эпоха : экономика, общество и культура / Пер. с англ. О. И. Шкартана. М., 2000.
9. Лавриненко Н. В. Гендерна рівність та демократія: дійсно близнюки–брати? Українське суспільство 1992–2013. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг / за ред. д.е.н. В. Ворони, д.соц.н. М. Шульги. К. : Інститут соціології НАН України, 2013. 566 с.
10. Лавриненко Н., Рудік О. Гендерний аспект розвитку малого підприємництва. Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2010. № 3. С. 111–13.
11. Українська Кремнієва долина UNIT.City. URL: <https://na-starte.com/blog/ukrainska-kremnieva-dolina-unitcity> (дата звернення: 9.01.2019).
12. Українська премія «Для жінок в науці – 2018». URL: <http://forwomeninscience.in.ua/> (дата звернення: 23.01.2019).

References

1. Analitichna dopovid do Shchorichnoho Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovyshche Ukrainy v 2018 rotsi» [An analytical report to the Annual Address of the President of Ukraine to the Supreme Soviet of Ukraine «On the Internal and External Situation of Ukraine in 2018–]. Kyiv : NISD, 2018. 688 p. [in Ukr.].

2. Volvach Ya. Zhinky vpershe ocholyly dyskusii v Davosi: pro shcho vony hovoryly? [Women first headed the debate in Davos: what did they talk about?]. URL: <https://povaha.org.ua/zhinky-vpershe-ocholyly-dyskusiji-v-davosi-pro-scho-vony-hovoryly/> [in Ukr.].
3. Henderna statystyka, 2009 [Gender Statistics, 2009]. URL: <http://dhrp.org.ua/uk/publikatsii/124-henderna-statystyka-ukrainy-suchasnyi-stan-problemy-napriamky-vdoskonalennia> [in Ukr.].
4. Derzhavna sluzhba zainiatosti [State Employment Service]. URL: http://www.dcz.gov.ua/ode/control/uk/publish/article.jsessionid=BD9115749ECA1325B4D0945729AA10F2?art_id=17353&cat_id=1050477 [in Ukr.].
5. Zrostantia defitsytu IT-fakhivtsiv u sviti – stymul naroshchuvaty yikh pidhotovku v Ukraini [The need for IT-specialists in the world is an incentive to increase their training in Ukraine]. URL: <http://news.finance.ua/ua/~1/2014/01/13/316559> [in Ukr.].
6. Informatsiine suspilstvo [Information Society]. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=6&language=uk> [in Ukr.].
7. Ionin, L. G. (1998). Kul'tura i sotsial'naya struktura. Sotsiologiya kul'tury. Moscow, pp. 229–259 [in Rus].
8. Kastells, M. (2000). Informatsionnaya epokha : ekonomika, obshchestvo i kul'tura [Information epoch: economy, society and culture]. (O. Y. Shkartan, Trans.). Moscow [in Rus].
9. Lavrynenko, N. V. (2013). Henderna rivnist ta demokratiia: diisno blyzniuky-braty? Ukrainiske suspilstvo 1992–2013. Stan ta dynamika zmin. Sotsiolohichni monitorynh [Gender equality and democracy: really twin brothers? Ukrainian Society 1992–2013. Status and dynamics of changes. Sociological monitoring]. V. Vorony, M. Shulhy (Eds.). Kyiv : Instytut sotsiolohii NAN Ukrainy, 566 p. [in Ukr.].
10. Lavrynenko, N., Rudik, O. (2010). Hendernyi aspekt rozvytku maloho pidpriemnytstva [The gender aspect of small business development]. Sotsiolohiia: teoriia, metody, marketynh, no. 3. pp. 111–13 [in Ukr.].
11. Ukrainska Kremniieva dolyna UNIT.City [Ukrainian Silicon Valley UNIT.City.]. URL: <https://na-starte.com/blog/ukrainska-kremniieva-dolina-unitcity> [in Ukr.].
12. Ukrainska premii «Dlia zhinok v nautsi – 2018» [Ukrainian prize «For Women in Science – 2018–]. URL: <http://forwomeninscience.in.ua/> [in Ukr.].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Шимченко Людмила Анатоліївна – кандидат філософських наук, доцент кафедри документознавства
e-mail: ShymchenkoL@ukr.net
orcid.org/0000-0002-2165-1377

Котляр Наталія Романівна – студентка кафедри документознавства
e-mail: soogavspace@gmail.com
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди».

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРЕ

Шимченко Людмила Анатольевна – кандидат философских наук, доцент кафедры документоведения
e-mail: ShymchenkoL@ukr.net

Котляр Наталия Романовна – студентка кафедры документоведения
e-mail: soogavspace@gmail.com
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды».

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Ljudmila Shymchenko – candidate of philosophical sciences, associate professor of scientific discipline of documentation

e-mail: ShymchenkoL@ukr.net

Natalia Kotlyar – Student of the Department of Documentation

e-mail: soogavspace@gmail.com

Pereiaslav-Khmelnitskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University